

Modlíme se s Marií. Modlitba růžence.

Cyklus II. „Žijeme s církví“, katecheze 6.

Materiál vytvořilo © Katechetické středisko AP 2022 (Lenka Jeřábková)

Cíl:

Děti se seznámí s příběhem Panny Marie, případně si jej zopakují. Znájí nejdůležitější epizody, umí je přiměřeně zasadit do kontextu Nového zákona a Ježíšova života. Seznámí se s názvy, v případě potřeby i se zněním nejznámější mariánských modliteb. Znájí modlitbu růžence a její základní strukturu včetně základních růžencových tajemství. Znájí některé údaje o historii růžence a o analogiích této modlitby v jiných křesťanských církvích a dalších náboženstvích.

Uvědomují si význam modlitby k Panně Marii v životě každého křesťana a přiměřeně jej aplikují v kontextu vlastní situace. Chápu smysl přímluvné a prosebné modlitby a podle svých možností ji zařazují do vlastního života modlitby. Pannu Marii vnímají jako člověka, kterému je Bůh blízko a pro nás může být příkladem, jak Boží blízkost prožívat.

Seznam použitých materiálů a literatury:

Eva Muroňová. Společně vytváříme Boží království. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2003.

Tajemství růžence: zrnko za zrnkem poznávat Ježíše. Duha č. 17, ročník 2005/2006.

<https://zpevník.proscholy.cz/>

<https://www.deti.vira.cz/>

Pomůcky ke katechezi:

- Připravené texty (notové záznamy) písní k **úvodní modlitbě**, pokud je potřeba je využít;
- Pomůcka „Trůn moudrosti“ k **úvodní aktivitě**, podle potřeby barevné papíry na signalizaci odpovědí pro každého hráče;
- K **úvodní hře** „Korálek na nit“ pestrobarevná sada větších korálků, příslušně silné provázky – nitě (na které je možné navlékat korálky bez jehly) s uzlíky, stopky.
- **Pro katechezi:** Luštěnka „Mariina víra“ (zvětšená na formát A3); papíry a psací potřeby; dostatečně velký růženec (kvůli možnosti ukazovat skupině); plakát / prezentace (+ počítač či dataprojektor) s návodem k modlitbě růžence; kartičky růžencových tajemství; obraz Panny Marie; svíčka.
- **K doplňkovým aktivitám:**
 - Vyrábíme růženec: materiál podle počtu účastníků dle zvoleného typu vyrábění;
 - Růžencové leporelo: Vytištěné listy na výrobu leporela podle počtu dětí, nůžky, průhledná lepicí páska.

Vlastní poznámky ke katechezi:

Scénář:

Úvodní – **DOPORUČENÁ** – aktivita (cca 10 minut)

Modlitba či zahájení setkání dle zvyklostí skupiny, přičemž lze využít i vhodné písně. Z našich výběrů doporučujeme:

- Růžencová – Zdravas Maria, moudrá Maria (MH 226, <https://zpevník.proscholy.cz/pisen/219/ruzencova>);
- Zdráva buď, nebes královno (Kancionál 814) – zvolíme pouze několik slok, které vybereme ze všech sad růžencových tajemství;
- Ave Maria (Koinonia 227, <https://zpevník.proscholy.cz/pisen/881/ave-maria>)

Úvodní hry a aktivity

„Trůn moudrosti – Panna Maria“ (kvízová hra pro zopakování / seznámení se s příběhy ze života Panny Marie). Cílem aktivity je, aby děti získaly základní přehled.

- *Postup kvízové hry je popsán v pomůcce; podle počtu dětí mohou kvíz řešit jednotlivci nebo skupiny.*
- *Kvízové otázky vybíráme podle pokročilosti skupiny, vždy je však řadíme tak, aby kopírovaly život Panny Marie tak, jak jej popisují evangelia.*

Po skončení hry vyzveme děti, aby zkusily **v několika větách** podle toho, co se dozvěděly, **život Panny Marie shrnout**.

„Korálek na nit“. Děti rozdělíme do přiměřeně velkých družstev (maximálně 4 – 5 hráčů). Úkolem každého družstva je v časovém limitu navléci co nejvíce šňůrek s právě deseti korálky stejné barvy.

- *Hráči běhají k nádobě s korálky po jednom a smějí vždy přinést jen domluvený počet korálků (podle délky limitu nanejvýš tři).*
- *Dětem úmyslně nebudeme radit žádnou taktiku – záleží na nich, jestli budou odebírat z nádoby náhodné barvy korálků, nebo se domluví na odlišné strategii. Procvičíme tak zároveň jejich schopnost spolupráce a operativní domluvy.*

Po skončení časového limitu **se děti ptáme**: k čemu bychom mohli takových deset korálků na niti využít?

Modlíme se s Marií (cca 25 minut)

V úvodní části katecheze se budeme věnovat **tématu Mariina víra** – ta je klíčem všech událostí jejího života, o nichž uvažujeme při modlitbě růžence. Pokud jsme využili jako úvodní aktivitu kvíz „Trůn moudrosti“, **zeptáme se** dětí, jaké vlastnosti si na Panně Marii všimli, jaká jim připadala výrazná apod. Pokud jsme využili hru s navlékáním korálků, **necháme děti rozpomenout se** na úryvky Písma, o kterých vědí, že v nich vystupuje Panna Maria (případně jim je připomeneme), **následná otázka zůstává stejná**.

Pokud tento úvodní rozhovor **proběhne v krátkém čase**, můžeme katechezi **obohatit aktivitou s luštěním** „Mariina víra“ (viz příloha), v níž děti zjistí, jaká byla Mariina víra. Luštěnka zároveň dětem (znovu) fixuje základní epizody života Panny Marie.

Následně vedeme s dětmi **nepříliš dlouhou diskusi**, jakým **způsobem se mohou Mariinou vírou inspirovat**. Připomeneme jim vybrané epizody, k níž vždy děti zkusí **vymyslet analogii** z vlastního života a případné **řešení** inspirované biblickou epizodou (např. Zvěstování – dozvídáme se něco

nečekaného; Narození – pro dobrou věc musíme překonávat překážky; Svatba v Káni – pomáháme tam, kde vidíme nouzi; Maria pod křížem – něco nás trápí nebo máme strach apod.)

Na závěr **shrňme**: *Maria prožívá všechny situace svého života s velkou vírou v Boha a s důvěrou. Je pro nás vzorem víry, která ukazuje cestu k Ježíši.*

Poté přejdeme k vlastnímu tématu a **ptáme se** dětí v rychlém brainstormingu, jestli mohou **jmenovat některé mariánské modlitby** (předpokládáme, že budou znát Zdrávas Maria, případně Anděl Páně, Pod ochranu tvou, případně Zdrávas, Královno. Pokud jmenují růženec, nezdůrazňujeme ho).

Když brainstorming skončí, **pokračujeme**: *Jedna z mariánských modliteb, kterou si připomínáme v tomto měsíci (pokud tuto katechezi vedeme v říjnu), zvláště souvisí se vším, čemu jsme se zatím věnovali. Je to modlitba, která nám připomíná události života Ježíše Krista, které byly zvláště spojeny s Pannou Marií, a ona při nich prokázala svou víru. Týkají se událostí spojené s Ježíšovým narozením, životem, utrpením a zmrtvýchvstáním. My při ní můžeme právě o těchto příbězích uvažovat – rozjímat o nich. Víte, kterou modlitbu myslím? Děti růženec buď jmenují, nebo je s tímto pojmem **seznámíme**. Můžeme se zkusit **zeptat**, jestli se někdo ze skupiny růženec modlil, ví, jak tato modlitba vypadá, nebo jestli má růžencovou šňůru sám nebo někdo z blízkého okolí.*

Poté dětem **růženec ukážeme**. Pokud jsme v úvodu využili hru „Korálek na nit“, odkážeme na ni: *v úvodní hře jsme vlastně na čas vyráběli části růžence. Zde je možné vsunout **krátký historický exkurz**. Podle legendy modlitbu růžence odevzdala sama Panna Maria svatému Dominikovi, vznikl ale původně tak, že se v prvních kláštorech řeholníci, kteří neuměli číst, místo 150 žalmů modlili 150 modliteb Zdrávas Maria, do kterých doplňovali právě připomínky Ježíšova a Mariina života. Podobné modlitby s pomocí šňůrek s korálky mají ale i jiní křesťané (modlitební šňůrka pro tzv. Ježíšovu modlitbu) nebo i jiná náboženství (muslimská šňůra 99 korálků, které připomínají 99 Božích jmen).* Dále dětem popíšeme **strukturu modlitby růžence**. Využít můžeme buď **růženec**, který jsme dětem ukázali, případně **plakát** či **powerpointovou prezentaci** (viz příloha).

Zvláštní pozornost věnujeme **růžencovým tajemstvím**. Pomocí sady obrázků seznámíme děti se **všemi čtyřmi okruhy**. Můžeme využít následující způsoby:

- *Postupně lístky klademe doprostřed do struktury 4x5 obrázků – vznikne „tabulka“ růžencových tajemství;*
- *Děti si mezi sebou všechny lístky rozdělí; poté je společně složí, přičemž mohou diskutovat o tom, který obrázek se týká které sady – vznikne tatáž tabulka;*
- *Děti si namátkově vylosují všechny lístky; poté je rozdělíme do čtyř skupin a děti na principu hry „Kvarteto“ pokusí získat kompletní sadu okruhu, který jim přidělíme (lze využít pouze v případě, že děti růžencové sady znají).*

Nakonec upozorníme děti, že i k modlitbě růžence lze přistupovat **kreativně**. Růžencová tajemství si mohou i **samy tvořit a vybírat**. Zahájíme s nimi krátkou **diskusi**: *S růžencovými tajemstvími, která jsme právě jmenovali, se potkáme nejčastěji. Proč bychom měli vymýšlet nějaká jiná? (dovedeme děti k tomu, že každá epizoda z Ježíšova / Mariina života je důležitá a může nás naučit něco zvláštního. Některá pak lépe vystihují situace, které bychom chtěli v modlitbě růžence Marii zvláštním způsobem svěřit – ať už se týkají nás nebo druhých lidí). Můžeme dětem pomoci a **nějaká uvést**: (Ježíš, který nás doprovází na cestách... Ježíš, který uzdravuje nemocné... Ježíš, který zná můj strach...)* Tento blok zakončíme **navazující aktivitou**. Doprostřed kruhu umístíme ikonu nebo jiný obraz Panny Marie a zapálenou svíčku. Děti vyzveme: *Zamyslete se na chvíli a zkuste každý vymyslet (případně zapsat na papír) jedno nebo dvě vlastní růžencová tajemství. Na toto zamyšlení dětem necháme cca 3 – 5 minut a přejdeme k závěrečné aktivitě.*

Závěrečná aktivita (cca 10 minut)

Katechezi zakončíme **společnou modlitbou**. Krátce ukončíme předchozí aktivitu a děti vyzveme, aby nyní využily tajemství, která vytvořily; pokud někdo ze skupiny tajemství připravené nemá, může využít kterékoli běžné tajemství růžence. **Zahájíme** společnou modlitbou „Otče náš“, a poté každý člen skupiny do modlitby Zdrávas, Maria **vsune připravenou prosbu**. Děti si mezi sebou **mohou předávat růženec**, který jsme při katechezi používali, případně **využijeme navlečené korálky** z úvodní hry. Pokud je dětí méně než deset, zbylé modlitby mohou vyplnit libovolným tajemstvím.

Rozdání zápisových listů a zakončení setkání.

Případné doplňkové alternativy ke scénáři:

Vyrábíme růžence

Děti můžeme motivovat k modlitbě růžence výrobou vlastní modlitební šňůry (případně jednoho desátku, což zabere méně času).

- Podrobný návod na **růženec z korálků s obrazovým návodem** najdete na <https://deti.vira.cz/clanky/vyrabime-ruzence.html>.
- **Videonávod na výrobu jednoho desátku** nabízí odkaz <https://www.youtube.com/watch?v=gzlxCix6Bxs>. Děti mohou pracovat i doma, pokud budeme vyrábět společně, můžeme použít zbylé korálky z úvodní hry.
- Můžeme též vytvořit podle návodu z prvního bodu **růženec z přírodnin**, které nasbíráme na vycházce (předem je však musíme připravit – navrtat, protože to zabere poměrně dost času).
- Děti mohou zkusit na růženec vyrobit i „**papírové korálky**“ – úzké proužky papíru (nejvýš 1 cm, dlouhé cca 50 cm) namotáme kolem špejle a zakápneme opatrně lepidlem. Když je stáhneme, získáme válečkové „korálky“ s otvorem uprostřed. Při navlékání je pak od sebe oddělujeme uzlíkem, aby je bylo možné odlišit. Oválné korálky získáme tak, že proužky budou mít tvar trojúhelníku, přičemž je na špejli navinujeme od širší základny.

Růžencové leporelo

Jako pomůcku pro opakování, případně modlitbu můžeme s dětmi vytvořit z připravených matric (viz příloha) leporela k jednotlivým růžencovým tajemstvím. Listy vytiskneme, vystříhneme, slepíme pomocí průhledné lepicí pásky a složíme tak, aby bylo možno v leporelu listovat.